

Seminár ... aby nám deti rady čítali 2

Čítať sa neučíme žiadnou metódou, čítať sa učíme od ľudí (F. Smith, 1994)

6. 4. 2016 sa v Univerzitnej knižnici v Bratislave konal seminár pre detských knihovníkov ... *aby nám deti rady čítali 2*. Nadviazali sme na minuloročný *workshop ... aby nám deti rady čítali*. Seminár organizovala Krajská pobočka SSKK Bratislavského kraja v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave a Malokarpatskou knižnicou v Pezinku, zúčastnilo sa ho 55 detských knihovníkov od Šamorína až po Žilinu.

Ol'ga Zápotočná z Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV vo svojom príspevku *Písaná kultúra a jej význam v psychickom vývine dieťaťa* prezentovala teoretické poznatky o vývine čitateľskej gramotnosti u detí.

Natália Mazanová, autorka projektu *Mama, tata, čítajte s nami*, v príspevku *O ceste za čitateľstvom rúčka v ruke s mamou, tatom* porozprávala, aké je dôležité, aby sme čítali deťom odmalička. Zdôraznila, že maličkí (ne)čítatelia musia cítiť blízkosť maminy alebo tatina. V závere svojho príspevku predstavila knižku *Holánik* od autora Jaroslava Čitu, ktorá je doplnená metodickými poznámkami a aktivitami pre deti rôzneho veku.

Magda Fazekašová, vydavateľka z Trio Publishing, v príspevku *Ako sa z Analfabety Negramotnej stala Analfabeta Gramotná* predstavila edíciu *Analfabeta negramotná/Čítame s porozumením*. Projekt vznikol na podporu návykov detí vnímať čítaný text s porozumením, pomáha rozvíjať čitateľské schopnosti, skúsenosti a vnímavosť. Zameriava sa na sprostredkovanie čítania ako zážitku, zábavy a objavovania hodnôt. Projekt má symbolický názov podľa prvej knihy v tomto edičnom rade. Ku každému titulu vychádza metodická príručka, ktorá čitateľovi pomáha orientovať sa v žánre a téme, vnímať text s porozumením a tvorivo. Príručky pripravuje odborníčka Timotea Vráblová. Sú určené nielen deťom, ale aj ich dospelým.

Miroslava Biznárová, riaditeľka neziskovej organizácie Osmijanko, v príspevku *Hravo čítame s Osmijankom* predstavila čitateľskú súťaž *Čítame s Osmijankom*, ktorú organizuje už 12 rokov. Čitateľská súťaž je zameraná na rozvoj čitateľskej gramotnosti detí 1. stupňa ZŠ. Učí deti láske ku knihám a k čítaniu. Deti sa hravou formou dostanú ku kvalitnej detskej literatúre. Do súťaže sa môžu školské kolektívy zapájať aj prostredníctvom verejných knižníc. Okrem čitateľskej súťaže Osmijanko n.o. organizuje pre školské kolektívy rôzne workshopy a inscenované čítania v podaní bábkohercov.

Barbora Jurinová, galerijná pedagogička v SNG a lektorka v organizácii Edudrama, v úvode svojho workshopu *Príbehu na stope* predstavila dramatickú výchovu - tvorivú dramatikú. "Lekcie" dramatickej výchovy majú jasne určený pedagogický cieľ a využívame pri nich dramatické prostriedky. Pri tvorivej dramatike je dôležitá tvorivosť, improvizácia, pohyb a pantomíma, ale aj zmyslové cvičenia. V praktickej časti spolu s účastníkmi predviedla príbeh na motívy *Kozliatka - rozprávka o poslušných kozliatkach* (Jaroslava Blažková, Buvik 2013).

Lenka Čechvalová,
Krajská pobočka SSKK Bratislavského kraja
Staromestská knižnica v Bratislave

Odporúčaná literatúra

CITA, Jaroslav: *Holánik*, Impresa Ars s.r.o. 2013 ISBN 978-80-970829-0-1
BENDOVIÁ, Krista. KRÁL', Vladimír : *Hravo čítame s Osmijankom o nerozlučnom kamarátstve*. Bratislava : Osmijanko n.o., 2013. ISBN 978-80-971481-0-2
BENDOVIÁ Krista, MATLOVIČOVÁ, Martina: *Hravo čítame s Osmijankom o školských záhadách*. Bratislava : Osmijanko n.o., 2015. ISBN 978-80-97207-80-9

Tituly z edície **Analfabeta Negramotná/Čítame s porozumením z vydavateľstva Trio Publishing:**

Marta Šurinová: *Záhada čarovného vajíčka* (od 9 rokov), 2015
Ľuboslav Paľo: *Veľká nuda /Tim a Pim/* (od 5 do 7 rokov), 2014
Daniel Hevier: *Svet zachráni rozprávky* (od 9 rokov), 2014
Ján Milčák: *Starec, ktorý lietel* (od 9 rokov), 2014
Ján Uličiansky: *Leonardo, kocúr z ulice* (od 5 do 9 rokov), 2013
Gabriela Dittelová: *Roztopašná knižka* (od 4 do 7 rokov), 2013
Klára Jarunková: *O psovi, ktorý mal chlapca* (od 5 do 8 rokov), 2016
Martin Vopěnka: *Spiace tajomstvo* (od 10 rokov), 2016
Igor Válek podľa Pavla Dobšinského: *Nebojsa! a iné HORORozprávky* (od 9 rokov), 2013
Ján Uličiansky: *Tajomstvo Čierneho Dvora* (od 10 rokov), 2012
Jozef Lenhart: *Čierne zlato. Povesti z Hornonitria* (od 9 rokov), 2012
Martin Vopěnka: *Spiaca spravodlivosť* (od 10 rokov), 2012
Ján Milčák: *Rozprávka o oslíkovi* (od 8 rokov), 2012
Martin Vopěnka: *Spiace mesto* (od 10 rokov), 2011
Daniel Hevier: *Vianočná pošta* (od 9 rokov), 2011
Ján Uličiansky: *Analfabeta Negramotná* (od 9 rokov), 2011
Gabriela Dittelová: *Knižka pod vankúš* (od 4 do 7 rokov), 2011

Odporúčaná literatúra z prezentácie a workshopu Barbory Jurinovej

1. BUDÍNSKA, Hana *Hry pro šest smyslů* : kartotéka pro loutkáře i neloutkáře, kteří si umějí hrát s dětmi. Praha : Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2014. Predchádzajúce vydania z r. 1991,1992, 1994. 2004, 2008, 2012.
2. KONOPÁSKOVÁ, Zuzana, HANUS, Lucia. *Olivia a tajomstvo starých hodín* : V krajine peciválov. Štvrtok na Ostrove: Zuzana Konopásková, 2014. ISBN 978-80-971573-3-3
3. MACHKOVÁ, Eva. *Metodika dramatické výchovy*. Zásobník dramatických her a improvizácií. Praha : Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2015. ISBN 978-80-7068-298-2
Existujú staršie vydania z r. 1992, 1999, 2002, 2005, 2011
4. MACHKOVÁ, Eva. *Projekty dramatické výchovy pro středoškoláky*. Praha : Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0093.
5. MACHKOVÁ, Eva. *Volba literární látky pro dramatickou výchovu aneb Hledání dramatičnosti*. Praha : Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-214-5.
Predchádzajúce vydania z r. 2000, 2004.
6. MARUŠÁK, Radek. *Literatura v akci*. Metody dramatické výchovy při práci s uměleckou literaturou. V Praze : Akademie múzických umění, 2010. ISBN 978-80-7331-172-8.
7. MLEJNEK, Josef. : *Dětská tvořivá hra*. Praha : Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, útvar Artama, 2011. ISBN 978-80-7068-001-8.
Predchádzajúce vydania z r. 1997, 2004
8. SKOŘEPOVÁ, Alexandra. *Metodická příručka pre 3. – 6. ročník I. stupňa základného štúdia literárno-dramatického odboru základnej umeleckej školy*. [Bratislava]: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, [2005]. ISBN 80-7098-397-3
9. Časopis TVOŘIVÁ DRAMATIKA. ISSN 1211-8001
Čísla sú dostupné aj online http://www.drama.cz/periodika/td_obsah.html

Fotogaléria

Rozvoj čitateľskej gramotnosti: vedecký výskum & vzdelávacia prax

Tri etapy výskumov čitateľskej gramotnosti a ich dopady na vzdelávaciu prax:

1. **Čítanie ako proces** – súbor percepčno-motorických zručností, porozumenie ako dekodovanie významu, neuropsychologické základy a mechanizmy, orientácia na *kognitívny „hardvér“* (deficitný prístup, „poruchy písanej reči“, SR, ČR) ➔ **metóda učenia, technika čítania**
2. **Čítanie ako kognitívny akt** (kognitívna psychológia 70 – roky), „súčasť poznávania sveta“.
3. **Čítanie ako sociálna a kultúrna aktivita** (tzv. sociokultúrny obrat 80 – roky): tradície, hodnoty, vzory, konvencie; porozumenie ako sociálne podmienený a sprostredkovaný proces ➔ **písaná kultúra, jazyk a komunikácia** (sociálny a kultúrny „softvér“).
 - Metóda & Kultúra – kultúrne tradície čítania na Slovensku (SNK, 1900-1995)

